

Lo bofador e lo recaliu lou boufadou e lou recaliéu

Mandadissa à gratis quatre còps de l'an

Se vos agrada; mandatz vòstre @ corriel

Contacte **redaccion** : obèrt Perrotto-Andre **04 42 06 21 20**
«lo bofador e lo recaliu» 28 carriera Gambetta 13110 Lo Pòrt de Boc-Lou Port de Bou

lo TAO TE KING

d'après la traduccion francesa de JA Lavier
Correccions provençalas de Pau deis Estèlas

ch 1

Lo TAO que serve de fondament a una doctrine es pas mai TAO qu'un nom que serve qu'a designar es Vèrb.

WOU es a l'acomençença dau Cèu e de la Tèrra, e

YOU es la maire de tota la manifestacion.

Es per aquò que WOU designa lo subtiu infinit e YOU la materia finida.

Aquelei dos principis an una meteissa racina mai son diferents sei noms, e aquela origina comuna, fundamentala e, bravament d'a fons, es a permetre de veire per lo menut quauque mistèri que siegue.

WOU es lo biais de faire de la creacion que bolega pas per cambiar l'òrdre dei causas creadas. En quauque sòrte se podriá revirar per sentiments inspirats.

YOU es lo biais de faire, mai de faire de bòn, d'eficaç, per bolegar lo sens normau dei causas

Ch 2

Per lo monde nòstre dire « bòn » fa naissèr lo « marrit » ; dire « bèn » fa naissèr lo « mau. »

Tot parier *YOU* e *WOU* s'engendran un l'autre, tau coma :

- un per l'autre difcil e facil se fan ;
- l'òng e cort se podon comparar ;
- un vèrs l'autre aut e bas s'aparan ;
- una per l'autra lei nòtas bastisson l'interval·le ;
- un per l'autre, davant e darrier s'opausan.

Çò que ten lo Savi es lo *WOU*.

Tant coma la Natura lo Savi ensen·ha per son biais de faire, que non pas per parladissas, coma fa la Natura que, muda, es a viure sensa ò far veire, agisse sensa rasons claras, complis sensa relambi.

Subretot que siegue pas jamai per·dut de vista aqueu caractèr continuós.

*

Precision

Sus « *lo Savi que sosten lo Cèu* » après la remarca de Pau Colombier. Lo Savi sariá :

L'òme vertadier (o primordiau) que s'apiela sus lo Cèu, o

L'òme transcendent (universau) que lo sosten.

Una interpretacion de la bona ?

L'èr dau temps

Mon fornier a un droleton que parla 'arabi' e 'francés' e qu'es estat fòrça soprès de m'entendre sensa fa·çon sovetar "la bona jornada".
Me regarda e me bada.

« Dis Maman, c'est un étranger ?
Il ne parle pas le français. »

*

NÒVAS

- Lo **Tao te King** revirat en occitan proven·çau. Se pòu telecargar – à gratis- sus lo site dau '*Pen Club Occitan*'

En 2014 prima

- « **Yehoudah et Yohanan** » roman de R.Perrotto-André. Ed. Lacour

- « **Originas proven·çalas dei noms de relargs dau Pòrt de Boc** » guide bilingüe.- Ed Lacour

*

IDÉIAS

• Mòstra :

lo « *Cicle de Nové* »

(M-T Hermitte e R.Perrotto-André 1992)

seti dau CCoc "La Mar de Berra"

28 carriera Gambetta Lo Pòrt de Boc

• Café Literari

"*Solsticis e Equinòxis*"

au seti de "La'Mar de Berra "

• Per pas caminar colhon

passejadas en riba de mar + istòrias, anecdòtas, galejadas, eca...

• « Marinette de Marseille »

en francés... per l'ora

au Teatre de «la Grande Comédie» quai de Riba-nòva. Marseilha

*

PER DURBIR LO TALH

Regraciaments a Pèire PESSEMESE que nos manda de remar·cas :

« Per 'alumar' lo fuòc, un fanau, lo
vèrb ei "ABRAR" (pas gaire usitat)
o ATUBAR' fòrça corrent.

ALUCAR en provençau. ei
sinonime de 'regarder', 'observer
attentive- ment', 'épier'
(Honorat)°

ALUMAR: faire lume (sens
d'abrar)

AMORÇAR: allumer et éteindre
l'électricité.

*

L'OCCITAN BLOS

Jacme Taupiac «lo Ga Saber »523

Biaisses de dire

- **èsser coma una gata banhada** =
faire profil bas'-

- **èstre a cort d'argent** ; mancar de
pecunha = gêné aux entournures

- **fug-l'òbra, fenhant coma una
colobra, aver lei còstas en lòng,
levar pas una palha dau sòu**
= avoir un poil dans la main.

- levar lo plumet, panar lo
plumachon = voler la vedette. - - --

ara se vei lo monilh (emborigol)
= le masque est tombé.

*

NDLR. L'accent greu sus lo « à »
preposicion, coma per la grafia
mistralenca, es pas una deca d'ortografia
o de picada com'aquò se pòu pas confon
dre amé lo « a' 3ena personas de
l'iondicatiu present dau vèrb AVER.

Es la nòstra choisida segond la remarca
de Reinat Toscano que ditz que lo « à »
es lo emplegat per lei trobadors

*

QUE DALLE

Florian Vernet

Bourrique : policier gendarme de
"borrica = ânesse, dérivat de 'borro
= âne (esp. catalan).

Bousin : tapage # bordel ; de
l'anglais *Bousing* = ibronharai.

Brandi : secousse, agitation.
(NDLR probable origina : 'brandar =
agiter, eca...)

Branque : niais, nesci >
branquignol de *branca* = fenhant,
radassa.

**

Alfred **BONNEFOY- DEBAÏS**

*Felibre de Sederon (26.500 Drôme)
Recueilh de tèxtes : Joan-Glaudi Rixte.
Ed. bilingue l'Essaillon 2013. Sederon*

La LUCHO

...« Li tres-saut acaba, li gènt se
bouton en round dins lo prat, es
aqui que se vai faire la *lucho*.

Vaqui que dins lo round dous
ome se presènton ; an quita blodo
e courset emai la camiso n'an
garda que si braio. A li vèire
ansindo mita-nus, emé si làrgi pitre
pelous que soulounbron dos
foutralasso de pouso, que farien
lingueto à mai que d'uno parisenco,
pecaire. ! emé si bras sihoua de
veno tendudo, sis espalo carrada e
si còu de brau ; emé si caro
bronzido curbecela- do de péu
negre e sis iue beluguejant que
regardon dre davans éli, es eisa de
recounèisse li felen di vièi Galès,
nòstis àvis valerous que sus terro
n'aprehendien que lo tròn de Dieu.

Vès-lèi que s'avançon l'un
vers l'autre, se tocon la man,
s'agachon amistosamen, car se
conèisson, se sabon tant l'un que
l'autre vouldontous e, tant un que
l'autre emé l'espèr de vincer,

s'aproumeton que la lucho sara leiala : i'aura ges de cop traite, l'aura que la forço contro la forço, l'adrèisso contro l'adrèisso, aco's entendu ; tant miés per aquéu qu'aura teta lou meiour la.

Tout-d'un-tèms se recuelon d'un pas, adeja sis iue s'aferou-non, soun sang erséjo en éli, vènon de se mesura de visto, e, coumo dous tau l'un contro l'autre, s'avançon e s'aganton ; un moumen s'assajon e bravamen, en li vesènt faire, dirias que jogon.

Mai esperas que fagon usenço de si forço e de si couquinarié ; esperas que agon fini de se tasta, esperas que li voues dis omes e subre-tout di femo que formon lo ciéucle si fagon ausi : oh ! alor li veirés s'enredi sus si boutéu, li nèr sota sa pèu tibliran, si veno regonfla- ran de sang tout son èstre tresanara sota li voues dóu femelan.

Tenès li vaqui que s'escaufon se sarran, s'esquichon, s'arrapon mai, si man en petant sus si cadeno ié laisson de placo roujo ; espalo contro espalo, cap contro cap, si bras s'amarinon, se lignon, s'encadenon entour de si costo, tòuti li ruso soun, aro, messo en movemen ; si pèd s'escarton, si cambo se planton, si cors s'amoulounon, s'estiron, se torson, se bestorsson, s'ausson e s'enredisson ; li taloun se planton, lis artèus mordon la terro, si veio que d'esfors e s'ausis que d'alén.

Li gènt que son vengu li veire boulegon pas, son clavela, espanta d'un jo mounte l'adèrisso e la forço animon lo courage ; e cadun , engouli dins la lucho en dedins d'eu

seguis e fai li memis esfors di luchoire ; es milo amo que luchon em'aqueléi dos opme.

Ai ! dequ'es touta aquelo rumour de voues umano ! tout l'enrestage di tèsto que formon lo round a boulega; Ai ! l'un di dous omes vèn d'aubora l'autre e ié fai perdre terro, lo tèn sus soun pitre tibra; soun mentoun entre si dos pouso, si bras coumo de redorto nousa a si ren, lou plego e l'estènd au sòu sus la cadeno, si dous espalo toucant l'erbo dóu prat.

Uno trounado de picamen de man saludo lou vinçèire que trais sa blodo sus sis espalo susarello, esperant un autre ome.

Ansin dura la lucho tant que i'a d'ome fort.

La joio es un foulard de sedo que lou gaignaire environa à soun còu e lou porte tant que duro lou vot.

Se fai piei la *lucho di miech ome* pèr empura la jouvènço e l'endraia au noble e valènt jo de la lucho, que, senso lis ameichanti rénd lis ome forts e courajous e lis apren à pas cregne soun parier.

ENIGMOS de Joan de Cabanes

11

Sabi mies decidir d'un drech qu'un avoucat senso hiperbolo emé ma coue siou plus adrech que Papin, Cufas e Barrolo.

Soulicitatien monopolo me subuérnon per ges d'endrech ami, present meme pistolo va regardi tout de sang frech.

- *la varguetto-vergeto ?*

12

A propourcien d'un membre siou dubert
se me vau metre a son usagi
fau qu'anem toui dos de concert
austramen gastarian l'obragi

Quand me vien delicat e fin
plan plan me lou bouton dedin
may se manqui de gentillesso
me l'nfonson amé rudesso.

responsas ais enigmos 11 e 12 à la fin

*

Lo SÒLSTICI d'IVÈRN

Es la Fèsta de la **lutz** valent à dire la lutz dau soleu. (fèsta dau dieu Lug)
Mai coma es la « Pòrta dei Dieus », -alòr que lo sòlstici d'estiu es la « Pòrta deis Òmes », propausèm d'escrìure **Lutz** amé un « L » grand, perque la **Lutz** dau sòlstici d'ivèrn, de "Noveu = Noel" = Nové" es subretot una **Lutz** esperituala. la **Lutz** dau Cèu, la Lutz de Dieu...per lei Crestians e, belèu, par quauqueis autrei

De notar : la Lenga Nòstra a dos mòts per destriar « lutz e lume », per dire '*lumière* : Lo francés n'a pas qu'un solet. Pecaïre !

*

Provèrbis de sason

S'es de manca la Lutz dau cèu
Te fau pas faire sant Miqueu.

Pòs tojorn alucar de lumes
Se teïs alas d'angel s'espluman

*

UN SERMON DE MARCEU PAGNOL

Traduccion dau tèxte francés : Père Otto.

« A CADA FREMA LO BÒN PASTOR LI FA MESTIER. »

Un jove capelan es estat instalat, i a pas gaire, dins una parròquia dau relarg de Marselha. Tot lo vilatge es dins l'esmouguda : la molher dau fornier a passat per uelh. L'escandale apassiona la parròquia. Lei tretge lengas son pas de cauma.

... Ara, meis braveis amics, laissatz-mi vos parlar d'un eveniment d'aici, un pichon eveniment que se dona d'èr de cròia per la nòstra parròquia. Ai ausit, maugrat qu'aguèssi pas prestat l'ausidor, lei comentaris de totei nostrei parròquianas que barjacavan à la chut-chut de l'escandale dau jorn sota lo quite porge-revelin de la gleisa ; e tot dins sei vòtz, dins sei ton, dins la color de sei caras, tot èra la pròva que se prenián un interest apassionat d'aqueu escandale.

E bè ! non, braveis amics ! Non ! Aquest auvari pietadós dèu pas èstre lo plen-comol de totei lei pensadas. Mai d'abòrd que m'es a bèus uelhs vesents que totei meis òuvilhas son assaben- tadas sus l'accident, tant vau que ne'n parli aiçí. que non pas dins un esperit

de repepiatge dei bas que, ò sabètz ben, es pas dins mon còr, mai per ne tirar una leiçon que sieguèsse dau bòn profiech.

Quand Monsenhor me faguèt l'onor de me fisar aquesta parròquia, mi siáu apercebut, tre mon venir, qu'à la grand'messa dau dimenche l'aviá mens de monde que per lei messas d'ora de la setmana. Doncas fuguèri cainament espantat. Mai ! Mai d'unei de mei penitentas mi fisèron lo perqué venián pas a la gleisa lo dimenche. Era perque seis òmes lor enebissián d'i botar lo morre que lo dimenche se fasián de partidas de bòchas davant lo Sant-Luòc e d'aqueu biais leis aurián vistas passar – dau temps que lei jorns setmaniers aquestei bedigas crentósas podián venir d'escondons se recaptar ras dau Bòn Pastor- .

Uei mei cardachos, vaquí lo signe, vaquí la leiçon. Aquesta molher qu'es partida, qu'a quitat son òme, un òme onest e tralhaiere per quau avèm totei una consideracion mai que mai fonsas – aquesta frema qu'èra au nòstre dempuei fòrça jorns - aquesta frema èra pas jamai venguda un còp solet a la messa. Nos fau esperar que lo Bòn Dieu, amé sa bontat costumiera, li mandarà un prompte maucòr de son pecat, que passarà la rèsta de sa vida vidanta à se plorar de regret e qu'arribarà fin finala à l'escafar per la confession, lo pentiment e la preguiera.

Mai nos fau pas perdre un ensenhament tan preciós. Òmes tiranics ! Òmes despietados !

Òmes avugles ! Siatz pas aquí, mai ma paraula vos agantarà. Que vos serve de leiçon aquesta tragedia. Sachètz qu'a cada frema li fa mestier un pastre. S'empachatz aquestei feblas òuvilhas de -se recaptar auprès lo Pastre deis Armas, se prendràn la volada amé un pastre de motons, un pastre - que lo diable li a petat au morre - renegat dau Senhor, un pastre que rosiga lo còr d'aquesteis inocentas fedas. Se per lo mens aqueu raubaire vos fai comprene vòstre devers, dirai qu'aquest istòria escandalós es un benfach dei grands per la parròquia.

Ansinn siegue.

*

FABLA

LEI GATS FÈRS

Perqué siam venguts de gats fèrs ?
Diaussi l'Òme ! Manques pas d'èr.
Crèses que siam venguts aquí
s'èriam pas fòrbandits ?
De bravei gens qu'amon lei bèstias
pecaires nos an laissats aici.
Per teulissa avèm de rocàs !
e per liech de marrits èrbàs ;
per manjilha quauquei regardèlas
e per beure d'aiga plòuvina.
Lo Cèu pasmens coma ais auceus,
nos manda fòrça bòn morcèus
que gostem ben siam pas moquets
De còrs tendres nos fan lipets.
Dempuei quant de sasons e d'ans
que siam aici avèm d'enfants.
Sabon pas manco que lo monde
son pas totei marrits e qu'apondon
ai menuts de la menuda,
lo gentum e la benvenguda.

Se vos agacham mé mesfisança,
d'apasset per s'emplir la pança
es qu'avèm après que lei gents
son mai d'un còp de maufatants.
Fasèm mèfi ais gests brutaus,
Crenhèm que faguèsson de mau.
Venèm veire à la catamiaula
se donan amé de mans fòlas,
se son de bipautas dei doç,
am'un còr fòrça amistados.
Senhorejèm sus la jitada. -nòstre
tenement de la rada-.
Cresèm pas à fraternitat
e pas mai à egalitat
mai sabèm ben la Libertat.
Lo pres gròs de la vida gènta
l'aprenèm ai nòstrei drollons ;
demandon pas jamai perdon
car sabon pas se ven fisança :
l'Òme, per elei, fai pas chabença

As comprès perqué siam tan fèrs,
Crèses que per nos i a d'espèr ?
Aquí naissèm, vivèm, morèm,
liures e fèrs. E per tostemps.

ivèrn 2013

a tot comprès, eu, lo gat,

« Coma conoissi ben la lutz
Pòdi caminar dins l'escur,
e vosautres, paures umans,
perdetz l'Estèla en caminant.
Es l'uelh dau còr que fau durbir ;
lei de la tèsta fan morir.

**

POESIA

UN AUCEU S'ES PAUSAT

Belèu l'alèn dau Cèu ?
Dins mon còr tròp nafrat
s'es pausat un auceu.
Sensa bruch es intrat.

Volestreja d'en pertot e trova plus
pas ren
per un pauc s'abeurar, s'apasimar
talent

Es doncas tant desèrt coma una
tèrra gasta
aqueste còr dolent, d'una marrida
pasta,
que posquèsse pas aculhir
un aucelon dins lo perilh ?

Es doncas tant freg coma glaça
que pas manco un aucèu i trova
pas sa plaça ?
Te lo fau rescaufar au fuòc d'amor,
mon còr !
Que tei vièlhas parets sieguon
caudas d'ardor.
Un autre auceu vendrà un autre
jorn dau cèu
se respasat, leugier, au fenestron.
Belèu !

Version francèsa Prima 2003
Revirada Nové 2013*

SANT VICTOR

Leis CIRIS VERDS de l'abadia de Marselha.

En seguida d'un vòt à la Santa Verge dau temps de la pèsta granda de 1720, lei ciris de Sant Victor venguèron verds perqué simbeu **d'Esperança**. **D'un meteis temps de Temperença** (amé lo violet dau sexe mascle e la 'naveta' blanca dau femelam)

NDLR: Pareis qu'a ren de veire am'un nega chin navau...

Aquestei ciris de ciera blanca son emmantelats d'un veu, lo "*sinoplé*" (sinople es la color verda en eraldica), tèissat d'un fieu verd e d'un roge, un còp un, un còp l'autre. Aquesta moerra, pampaleja es à dire que se pren un aspecte mai verd o mai roge segond coma es virat o vist.

Lei manteus de la Verge Negra (la *Teotokos*) e de son Enfant que senhorejon dins la cròta de l'abadia son copats dins de *sinoplé* car fau pas oblidar que Marselha es estada un relarg-aut de la Chivalariá sota Urbain V. *

De BRONZE recobra l'autar de la gleisa.

Lo bas-relieu qu'environa l'autar es un famós trabalh de fondaria dei Companhons dau Dever

Mai perqué fauguèt recobrir l'autar de bronze? Quasi segur, pèr comemorar un evenimenty dei grands d' a passat temps: l'autar

de la Demora de Yahvé fuguèt recubert de bronze per rememorar ais Israelits, la rebelion – e la punicion - d'unei de sei princes que rebecavan de la choisida de Moïsa e d'Aaron, choisida ordonada per Yahvé.

D'effiech totei lei encenssiers dei princes de tgribus, tant coma lo d'Aaron èran en bronze e son presentats dins lo Sanctuari. Solet lo d'Aaron tuba e flaira de bòn a Dieu. Yahvé destruse totei leis autrei; son fonduts en placas per recobrir l'autar (Nombres 16-17)

Sabon pas à la redaccion se leis ancians autars à l'Edat-mejana èran totei recuberts de bonze o tant solament lo de St. Victor?

Se quauqu'un nos pòs abrar lo fanau?

Gramaci per avança.

*

Au mai fons de la negra nuech,
la Lutz de l'auga poncheja.

« *E la Lutz luis dins lei tenebras ;
e lei tenebras l'an pas percebuda* »
(Prològue de Sant Joan)

*

Bòn Nové e bòna Annada,
esclairats de guaug e d'epèr en
totei. A l'an que ven e que se siam
pas mai....

ENIGMOS solucions ;

11 *la varguetto* qu'es aquò ?
(l'avèm pas trovada dins lodina lo
TDF);

12 *lou bas*

La policia de 14 mai gròssa eu mai
aisada ai mauvesents. Podem
escriure en 16 o 18 !... a la
demanda.

Per lo Braille veirem mai tard
Remarcas à la Redaccion se
n'avètz.

Gramaci força

0
0 0